

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра психології**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнського науково-практичного семінару
з міжнародною участю
«Теоретичні та практичні аспекти підготовки
психологів у закладах вищої освіти»**

м. Київ, 31 березня 2021 р.

КИЇВ – 2021

УДК 378.147-057 : 159-051
ББК 72

Теоретичні та практичні аспекти підготовки психологів у закладах вищої освіти: зб. матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару з міжнародною участю, Київ, 31 березня 2021 р. Київ: НУБіП України, 2021. – 64 с.

ISBN 978-617-7878-51-2

Збірник укладено за матеріалами Всеукраїнського науково-практичного семінару з міжнародною участю «Теоретичні та практичні аспекти підготовки психологів у закладах вищої освіти», проведеного кафедрою психології гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України. У межах семінару відбувся діалог між психологами – науковцями й практиками, що сприяв глибокому аналізу проблеми підготовки психологів з різних концептуальних підходів, дав змогу накреслити шляхи її вирішення у нинішній ситуації соціального розвитку, осмислити перспективні напрями взаємодії науковців і практиків у вітчизняному та міжнародному контекстах. Наповнення рубрик збірника відповідає основним напрямам роботи семінару.

Для науковців, психологів-практиків, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться психологією.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (голова); Шинкарук В. Д., д-р філол. наук, проф. (заст. голови); Шмаргун В.М., д-р психол. наук, проф. (заст. голови); Мартинюк І. А., канд. психол. наук, доц. (секретар); Рудик Я.М., канд. пед. наук, доц.; Буцик І. М., канд. пед. наук, доц.; Харченко С.В., д-р філол. наук, доц.; Омельченко Л.М., канд. пед. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 5 від 02.03.2021 р.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, покликання на них та інші відомості.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2021
© Автори, 2021

релігійні цінності (зокрема, цінність індивідуальної та колективної молитви), залучались духовні людей до роботи з учнями – як безпосередньо (священник, представники релігійної громади), так й опосередковано (святі – через твори про них).

Формування релігійного світогляду та стресостійкості школярів здійснювалось за такою стратегією: 1) орієнтація на інтереси й потреби школярів, 2) доповнення світоглядних уявлень та формування релігійних світоглядних переконань учнів, 3) зміцнення копінг-ресурсів та передумов стресостійкості особистості шляхом вдосконалення її духовності, 4) тренування соціально-прийнятних, схвалюваних релігією способів поведінки в стресових ситуаціях.

БАРЧІ Беата Василівна,

кандидат психологічних наук,

*доцент, Мукачівський державний
університет*

(м. Мукачево, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ КЛІЄНТІВ ЦЕНТРУ ЗАЙНЯТОСТІ

На шляху вивчення мотивації вибору професії клієнтами центру зайнятості важливо проаналізувати поняття мотивації вибору професії, його осмислення в історії наукової думки.

В аналізі мотивації варто враховувати й те, що потреби особистості, які є основою мотивації, беруть початок у суспільстві та виникають під впливом потреб суспільного розвитку. Суспільні потреби „привласнюються” особистістю і стають внутрішньо властивими для неї. У процесі розвитку людини як члена суспільства важливе місце належить усвідомленим потребам своєї групи. Причини, які спонукають людину працювати, можна згрупувати таким чином: суспільні: усвідомлення необхідності приносити користь суспільству, бажання надавати допомогу іншим людям (що може проявлятися в навчанні дітей, у лікуванні хворих, у захисті своєї батьківщини тощо), суспільна установка на необхідність трудової діяльності; отримання певних матеріальних благ для себе та своєї родини: заробіток грошей для задоволення матеріальних і духовних потреб; задоволення потреби в самоактуалізації, самовираженні, самореалізації: людина не може бути бездіяльною за своєю природою, а природа її така, що вона – не тільки споживач, але й творець. У процесі творіння вона отримує задоволення від творчості, виправдовує зміст свого існування. До цієї ж групи належить мотив, пов'язаний із задоволенням потреби в суспільному визнанні, у повазі з боку інших.

Мотиви, пов'язані із трудовою діяльністю людини, на думку Є. Ільїна [105], можна розділити на три групи: мотиви трудової діяльності, мотиви вибору професії й мотиви вибору місця роботи. Конкретну діяльність визначають усі зазначені мотиви.

Характеризуючи мотивацію професійного вибору, необхідно зважувати на те, вказує Д. Грищенко [1], що на етапі вибору тієї або іншої професії у структурі особистості формується певний мотиваційний конструкт, до якого входять як усвідомлювані мотиваційні чинники, так і неусвідомлювані. Аналіз цих структурних елементів може, по-перше, пояснити спонукальні причини вибору даної професії, а, по-друге – побачити перспективний шлях як особистісного, так і професійного розвитку суб'єкта.

Аналіз стану професійної консультації безробітних, які тривалий час перебувають на обліку в центрах зайнятості дозволяє говорити про відсутність системного наукового розгляду усього комплексу її психологічних аспектів, зокрема профконсультації. Ситуацію загострює і незвичність проблеми, недостатнє її наукове опрацювання, відсутність достатнього досвіду практичних дій.

Сьогодні немає обґрунтованих уявлень про психологічні особливості людини, яка довготривалий час перебуває без роботи і, відповідно, впливу цих особливостей на процес їх

працевлаштування, на динаміку і механізми даного процесу, не визначені його внутрішні протиріччя, його залежність від індивідуально-психологічних характеристик людини тощо. Наслідком цього є недостатня увага до психологічних аспектів реальної профконсультативної роботи з довготривалими безробітними, а значить – зниження її ефективності, збільшення внутрішніх труднощів та переживань тих, хто вже й так підпадає під стрес у зв'язку з втратою роботи, необхідністю працевлаштування [3].

Профконсультаційна робота психолога з безробітними передбачає цілеспрямований вплив на них з метою корекції їх емоційно-психологічного стану для полегшення процесу працевлаштування, підвищення активності і відповідальності за свою долю.

Соціально-психологічний тип особистості може частково змінюватися у процесі соціалізації, але, як показують дослідження К. Мілютіної, тип особистості не змінюється, тобто основні його характеристики залишаються стабільними [2].

Психологічна сутність профконсультаційної роботи з безробітними полягає не тільки в тому, щоб допомогти їм у виборі чи зміні професії, працевлаштуванні, але й у тому, щоб спрямувати весь процес розвитку особистості на актуалізацію і усвідомлення нею тих якостей, цінностей, позиції, характеру, які були сформовані раніше і впливають на її подальший професійний розвиток.

Нами було розроблено тренінгову програму активізації поведінки безробітних на ринку праці „Психологічна підтримка „професійного” безробітного (ПППБ)”, що є частиною цілісної програми психологічного супроводу з метою сприяння оптимізації працевлаштування клієнтів центру зайнятості. Програма психологічного супроводу безробітних передбачала такі напрями роботи: психодіагностика, професійне інформування, психологічне консультування, психотерапія, психотренінг.

Здійснюючи психотренінгову роботу з клієнтами центрів зайнятості, ми приділяли увагу: фасилітації соціогенних потреб, зокрема, зміні соціального статусу безробітного, стимулюванню особистісно-професійного зростання, розвитку рефлексії та системи способів конструктивної взаємодії із ситуаціями індивідуального досвіду, формуванню особистісних характеристик, які сприяють оптимальній взаємодії з оточенням, відпрацюванню тезаурусу поведінкових реакцій, які забезпечують ефективну взаємодію особистості із самою собою, навколишнім середовищем та оточуючими.

Застосування психотренінгу, спрямованого на психологічну підтримку безробітних, спричинило позитивній зміні психічного стану чоловіків і жінок, домінуючої поведінкової стратегії, самоставлення (у напрямку внутрішньої атрибуції відповідальності).

Література

1. Грищенко Д. Ю. Мотивация выбора профессии психолога : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. псих. наук : 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии». Краснодар, 2003. 20 с.
2. Мілютіна К. Л. Траєкторії життєвого шляху особистості в динамічному середовищі : моногр. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2012. 298 с.
3. Korniienko I., Varchi B. Perception of Unemployment Reasons during Coronavirus Lockdown in Ukraine. Journal of intellectual disability - diagnosis and treatment. Ontario, Canada, 2020. Volume 8, Issue 3. P. 527- 537.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>